

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi siviilipalveluslain 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan siviilipalveluslakia muutettavaksi niin, että siviilipalvelusaikaa lyhennetään 15 vuorokaudella. Ehdotuksen mukaan uusi siviilipalvelusaika on 347 päivää. Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talo-

usarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä helmikuuta 2013.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja nykytilan arviointi

Siviilipalvelusajasta säädetään siviilipalveluslain (1446/2007) 4 §:ssä. Siviilipalvelusaika on 362 päivää.

Siviilipalvelusajan pituutta arvioitiin viimeksi voimassa olevaa siviilipalveluslakia säädettäessä. Vuoden 2008 alussa voimaan tulleessa siviilipalveluslaissa siviilipalvelusaikaa lyhennettiin 395 päivästä 362 päivään.

Lakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 140/2007 vp) todettiin, että siviilipalveluksen ja varusmiespalveluksen rasittavuutta vertailtaessa on otettava huomioon niiden erilaiset lähtökohdat ja toteuttamistapa. Varusmiespalvelus suoritetaan suljetuissa varuskuntaolosuhteissa, joista poistuminen myös vapaa-ajalla on aina luvanvaraista. Siviilipalvelus suoritetaan kokonaisuudessaan siviiliosuhteissa ja palvelusvelvollisella on palveluksen ajan mahdollisuus normaalin viikkotyöajan (enintään 40 tuntia) mahdollistamaan vapaa-aikaan, jolloin liikkumista tai muutakaan toimintaa ei ole miltään osin rajoitettu. Varusmies asuu palvelusaikanaan varuskunnassa. Lomat myönnetään erikseen ja niiden ajankohtaan voi vaikuttaa vain rajallisesti. Viikkovapaita ei myönnetä säännöllisesti. Siviilipalvelusvelvollinen voi useimmiten asua kotonaan, yhdessä mahdollisen perheensä kanssa ja hänellä on yleensä mahdollisuus säännöllisiin viikkovapaisiin. Siviilipalvelusvelvollisen mahdollisuudet

työntekoon, opiskeluun, perhesuhteiden ja sosiaalisen verkoston ylläpitämiseen palvelusaikana ovat varusmiehiä paremmat.

Hallituksen esityksessä todettiin edelleen, että palvelusmuotojen hyvin erilaisista suorittamisolosuhteista huolimatta siviilipalveluksen kokonaiskestolla tulisi olla merkittävin painoarvo punnittaessa palvelusmuotojen kokonaisrasittavuutta.

Siviilipalvelusaika on tällä hetkellä yhtä pitkä kuin pisin varusmiesaika. Vuonna 2011 laskennallinen varusmiespalvelusaika oli 272 vuorokautta eli hieman yli 9 kuukautta. Varusmiesten yleisin palvelusaika oli 12 kuukautta, jonka suoritti 44 % varusmiehistä.

Siviilipalveluksen kehittämistyöryhmä katsoi helmikuussa 2011 julkaistussa mietinnössään, että siviilipalvelusajan pituutta ei ollut tuolloin tarvetta lyhentää. Jos varusmiespalvelusaikaa lyhennetään, on asiaa syytä tarkastella uudelleen.

Eduskunta on 15.6.2012 hyväksynyt lain asevelvollisuuslain muuttamisesta (310/2012). Lain mukaan varusmiespalvelusaika lyhenee 15 päivällä, jolloin pisin varusmiespalvelusaika on 347 päivää. Laki tulee voimaan 1.2.2013.

2 Ehdotus

Siviilipalvelusaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi 15 vuorokaudella, jolloin palvelusaika

lyhenisi 362 päivästä 347 päivään. Varusmiespalvelusajan lyhentyessä olisi tarkoituksenmukaista lyhentää myös siviilipalvelusaikaa vastaamaan pisintä varusmiespalvelusaikaa. Myös tasapuoliseen kohteluun liittyvät näkökohdat puoltavat siviilipalveluksen lyhentämistä vastaamaan uutta pisintä varusmiespalvelusaikaa. Palvelusaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi siviilipalveluspaikassa suoritettavasta työpalveluajasta.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Palvelusajan lyhentämisestä aiheutuisi valtiolle säästöjä, joiden määräksi arvioidaan vuositasolla noin 20 000 euroa. Säästöt syntyisivät lähinnä maksuttomista matkoista ja majoituskustannusten korvauksista. Säästöt päivärahoista, ruokailuista ja osittain majoituksesta kohdistuisivat työpalvelupaikkoihin ja olisivat vuositasolla noin 400 euroa palvelupaikkaa kohden.

Esityksestä siviilipalvelusvelvolliselle aiheutuvat taloudelliset vaikutukset vaihtelisivat hänen työllisyys- ja muun tilanteensa mukaan. Siviilipalvelusvelvollinen, jolla on työpaikka, voisi palata palveluksen jälkeen työelämään kaksi viikkoa nykyistä aiemmin. Samoin paluu opiskelun pariin voisi tapahtua kaksi viikkoa aikaisemmin. Toisaalta ehdotus merkitsisi etujen heikkenemistä menetettyinä päivärahoina ja palveluspaikan tarjoamana ylläpitona.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esitys ei vaikuttaisi viranomaisten toimintaan, koska lyhentäminen tapahtuisi työpalveluajasta. Viranomaisen tehtävät siviilipalvelusvelvollisen kotiuttamisen yhteydessä siirtyisivät vain kahta viikkoa aiemmaksi.

3.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Työpalveluspaikat menettäisivät siviilipalvelusvelvollisten kahden viikon työpanoksen, mutta kahden viikon lyhennys työpalveluajasta tuskin kuitenkaan vaikuttaisi palveluspaikkojen halukkuuteen ottaa velvollisia palvelukseen.

Esityksen vaikutuksesta siviilipalvelusvelvolliselle jäisi kaksi viikkoa käytettäväksi esimerkiksi työntekoon tai opiskeluun.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä helmikuuta 2013.

Lakia sovellettaisiin lain voimaan tullessa palveluksessa oleviin ja sen jälkeen palveluksensa aloittaviin. Lakia sovellettaisiin myös niihin siviilipalvelusvelvollisiin, jotka ovat aloittaneet palveluksensa ennen lain voimaan tuloa, mutta jotka ovat esimerkiksi terveydellisistä syistä vapautettuja palveluksesta lain voimaan tullessa ja jatkavat palvelustaan myöhemmin.

Ehdotettu voimaantuloaika on sama kuin asevelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain (310/2012) voimaantuloaika.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

siviilipalveluslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 4 § seuraavasti:

4 §

Siviilipalvelusaika

Siviilipalvelusaika on 347 päivää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 4 päivänä lokakuuta 2012

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

JUTTA URPILAINEN

Työministeri *Lauri Ihalainen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

siviilipalveluslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 4 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Siviilipalvelusaika

Siviilipalvelusaika

Siviilipalvelusaika on 362 päivää.

Siviilipalvelusaika on 347 päivää.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*